PREU. 5 CENT.

Fa una entremaliadura cada setmana

ANY 1er · BARCELONA, 29 OCTUBRE 1904 · NÚM. 44

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Rambla de las Flors, 11
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Catalunya, un any. . . . 3 ptas.
Idem, un semestre. . 2 id
Extranger, un any. . . . 5 id.

No us podéu queixar de mí,
lo qu'he sigut, só y seré,
si'l viure de re us valgué
bon repós vos dono aquí.

Ja hem entrat en aquell temps de l'any en que tots tením, en més o en menys, quelcom que recordar dels qu'hem perdut. Per això, jo que n'he vistas morir tantas de personas, al ésser a la diada dels Morts, dedico un recort a n'els que foren y que ja no veurém més. ¡Qui sab si son vius tots los que m'han vist enguany córrer per aquets mons de Deu ab mon periódich! ¡Qui ho sab!

Potser sí, que si ho esbrinessim bé, ne trovaríam a mancar algún dels de la colla; y aixi ab lo dubte: *val més pecar per carta de més que de menys*, y en tal cas, dir als que'ns han deixat, que'ls desitjo sía certa l'eterna estada en lo cel, y als que han quedat y que per ells plorin, sían aconhortats en retrovarlos en aquella vida perdurable.

Mes com no tot han d'ésser plors y tristesas, donchs, *lo que no se'n va ab llàgrimas se'n va ab sospirs*, bó es també que parlém de la Castanyada, que tant bona ocasió dona a las familias de passar una vetlla agradosa tot pelant aquesta fruyta tardanenca ab lo complement d'els panellets, qu'els pastissers saben conjuminar de manera que, sent tots iguals semblan diferents, per lo que crech prudent fervos memoria, que aixís com *no tot es bò lo que l'olla cou*, també no tot lo qu'es agradós a la boca devegadas es profitós pe'l pahidor, y per tant, no vos deixeu temptar del pecat de la gola, perque sempre porta mals resultats; y aixís, si aquesta diada nos fá escapar alguna llágrima en recort dels morts, al menys procurém no'ns fassi escapar sospirs als que som vius, perque un enfit sempre porta mals resultats, y hem de recordar aquell consell antich que diu:

Si vols guardâ la templansa
mantent justa la balansa;
cuydant que lo qu'has menjat
no surti per ahont ha entrat.

Y si a n'això hi afegiu aquell altre:

De menjar poch,
parlar poch
y llevarse dematí
may ningú
se n'ha hagut
de penedir,

vos trovaréu sans y tranquils com lo vostre amich

En Patufet

Per Tots-Sants

(Traducció de Theodor Aubanell)

Tot se passa, tot gemega,
l'alba entrega
son fullám al brau mastral;
com un tendre joch s'agita
remors gita
quan ve'l buf del temporal.

Dins de's camps ja no hi ha espigas,
las formigas
tampoch surten de son niu;
y'ls cargols los ulls abaixan
y s'encaixan
dins de son closcam joliu.

Ja no's senten las cigalas,
ja llurs alas
y sos cants ha mort lo fret;
dins del mas lo noy ne plora,
ja n'es fora
del trist bosch tot aucellet.

Mes un vol de cogulladas
espantadas,
salta y piula entre la neu;
lo gos lladra, y lo qui cassa
per llá hont passa
la mort deixa arrera seu.

Dins del bosch que destruheixen,
relluheixen
las destrals dels llenyaters;
l'aura aixeca la fumada,
la flamada
dels fornells dels carboners.

Ja no va pas la ramada
a la prada
hont l'herbey menja ab delit;
lo pastor lo clos de canya,
tanca ab manya,
hont lo be hi passa la nit.

Los homs serran, ribotejan
y traguejan;
a la vora d'un paller
hi ha una colla de ninetas
ben maquetas
que forchs d'alls fan a plaher.

Tras del bosch ja sens ombratge
ni fullatge
lo bell sol s'hi va ponent;
en las vinyas veremadas
y podadas
n'es feixat lo prim sarment.

Dintre'l bosch la pobressalla
repusalla
va cercant per ferne foch,
y, descalsa, a las masias
tots los dias
ne demana pa o ajoch.

A eixa pobra orfaneta
tan maqueta,
un bocí ¿qui l'hi dará?
A sa ma tant tremolosa,
vergonyosa,
deixau caure un tros de pa.

Ben de lluny lo mal temps puja,
¡quina pluja!
trona y plou y creix lo Rhon;
y la mort que tan trevalla
ve ab sa dalla
per segar mes gent del mon!

† Francesch Pelay Briz

Día dels morts

Los aparadors del carrer de Fernando s'han tornat a embellir ab bronzes y *faiences*: ab *centros*, canalobres y gerros *recocó*, y ab las capritxosas galindaynas de bisutería que la moda francesa envía a Espanya.

També las floristas han tornat a guarnir los escaparates ab eixas flors de matisos sobreposats, d'artificiosa primavera, sense aromas ni tendresa, que la pols y'l ressol se beuhen las sevas colo-

raynas de tintorería y que, fora dels aparadors, ostentan sa hermosura entre las gassas d'un trajo de ball, s'enfilan luego al tocat d'alguna figuranta y van després a malmetres, engalanant a las criadas en los idílichs saraus del carrer de la Canuda ó del Oriental.

* * *

Las coronas de semprevivas han sigut arreconadas fins a un altre any. Aquellas monumentals combinacións de vidrets negres y de sarrells de vitrims ab sas llagrimosas inscripcións, esperarán fins un altre Novembre a una *Tía* ó un *dulce Esposo* que la reclamin de la sepultura, y que'l nebot sense consol o la solitaria viuda las treguin per quatre o sis duros de casa la florista y las hi fassi publicar lo seu dolor desde la tapia d'un ninxo, ó las gradas d'un *panteón* y s'enternescan los curiosos, tant al menos, com l'artista que las va construhir.

Hi ha tristesas d'aquestas, vull dir, hi ha coronas que duran anys expressant lo mateix enterniment.

Emblemas dolorosos fets ab rosas pálidas y curas de porcellana--que's poden rentar,—tornan a casa dels afligits y allí en un recó de calaix o dintre d'una capsa de cartró, passan tot un any tranquils sens manifestar a ningú la pena que duhen a sobre—ni tant sols als morts,—que ja avans d'anarsen sabían que no més quedava una diada vagativa pera que'l dolor anés á posárloshi luctuosa corona a la paret del sepulcre.

Altres quedan allí, sobre'l marbre fret, y'l sol y la sere-

Aquests tres foren en vida
uns grans *Tenorio-chauffers*
que van a veure las víctimas
qu'ab l'automóvil van fer.

na's menjan lo daurat de las lletras, o la humitat las desenganxa totas y s'están penjadas d'un clau sens expressar res. Los vents destrían las cintas y'l llas; se trencan los vidrets, cauhen les rosas, a copia de somórelas ab fregadís, y a poch a poch deixa d'aquellas espléndidas combinacións d'assabatxe un armassón de fil-ferro que pareix la calavera del dolor comprat á ca'l quinquillaire.

* * *

Benehída sía la industria que fins per las tristesas més íntimas acut ab la seva activitat a ajudar lo dolor que no sabría cóm manifestarse, y'l comparteix (a preu fet) ab pinturetas y flochs enlletrats, que concisament expressan l'amor, las llágrimas ploradas, y'l parentíu del que reposa en la tomba.

Se té de confessar que la aflicció y la anyoransa pe'ls que foren, cada any va en aument; això causa un avens de las costúms digne de lloa, y una bondat que las anteriors generacións no tenían tant aficionada. Se sent més y s'anyora ab més constancia. ¡Ay, sí! los que portém la feixuga carga de la vida podém donarne testimoni cada any per la diada dels morts.

Allí, al cementiri hi va una generació de visita, ab trajos lluhits y luxosos, sino tristos y severs; y va allí ab piadós objecte; que fora pensament ruhí y sobrer de malicia suposar que va a la estada dels morts pera vaguejar y distreurers, com podría ferho a la Rambla o al Park.

* * *

Per lo demés, los aparadors de las quincallerías y floristas, se té de confessar que fan altre goig. A aquest carrer de Fernando feya pena de passarhi: tant de dol, tanta tristesa manifesta; per tot angoixas sortint ab combinacións de fullas, de pensaments de satí y de cintas onduladas, casi bé tant llargas com es llarch lo dolor.

Lo passeig del Cementiri ja deu haver recuperat son aspecte comú; 'l luxo, la moda y las consideracións als difunts l'haurán deixat tranquil, desert y trist com avans.

Allí dins, en lo propi Cementiri, hi deu haver la soletat de sempre: algún passejant que resa o plora o s'alegra, — ab eixas alegrías llastimosas que té'l dolor,— respirant lo mateix ayre salitrós que humiteja la tomba dels qu'estimá y l'estimaren.

* * *

No hi trobaréu, los qui'l desitj d'amorosirvos ab los morts vos porta de tant en tant al Cementiri, no hi trobaréu uns vellets venerables que, sentats devant d'un ninxo, passavan llargas estadas contemplant l'herbeta que creixía en una llenca molt migrada de terreno al peu de la ossera:

La lápida també l'han cambiada; ara s'hi llegeix:

D. O. M.

RESTOS DE LA FAMILIA...

Jo ho sé: Pare, Mare y Fill. Tots tres están junts. ¡Oh, quína felicitat! ¡Y quína ressurrecció més venturosa'ls espera! ¡Al fi tornarán a reunirse!

EMILI VILANOVA

Follia

Diu que la gent de Galicia
es qui sent mes anyoransa,
que hi ha gallegos que's moren
d'anyorar la mare Patria.
Bons gallegos de Galicia,
la anyoransa 'ns fa germans,
¡d'anyorar a Catalunya
be n'han mort de catalans!

J. RIERA Y BERTRAN

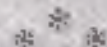

Epitafi

a la sepultura d'un escolá del autor, enterrat sota la pica de l'aygua beneyta

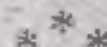
Assi jau un escolá
del temple de Vallfogona,
que dol y llástima dóna
als bronzes que repicá:
en los breus anys que lográ
tan bon designe prengué,
que de dotze que'n visqué,
sis a la Iglesia 'n serví;
y a mellor vida partí,
lo qui la partí tan be.
De sos ossos lo descans
baix d'aquesta pica's funda
que li torna quan inunda
l'aygua que hi posá ab sas mans:
inferescan los humans
pits, de aquesta pedra dura,
(si ab sa limfa santa y pura
tals oficis regoneix)
los sufragis que mereix
d'ells aquesta sepultura.

RVNT. DR. FRANCESCH VICENS GARCÍA
Rector de Vallfogona

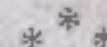
Tinch un llorer y un xiprer
de la finestra a la vora.
—Canta!—em diu sempre'l llorer.
Lo xiprer sempre'm diu: —Plora!

J. ASSENCI D'ALCANTARA

—Si hagues-es de torná a neixer.
y t'ho dessin a triar;
¿quina mare?... —La mateixa.
—¿Y quin lloch? —Allá hont he nat.

JAUME COLLELL, Pbre.

Jo no sé que hi ha en las campanas
que fent sempre'l mateix só,
devegadas fan tristesa
y altras voltas donan goig.

F. VIDAL Y VALENCIANO

Es l'aureneta d'hivern
la castanyera arraulida,
que mentres dura lo fret,
ella s'hi guanya la vida.

Pels morts

Al cementiri del vilatge
¡que'n fa de temps que no hi he estat!
L'última volta que vaig serhi
era una vetlla de Tots-Sants.

L'ermitá, 'l Pau, que fa anys que colga,
resava al vell Christ de la Sanch:
tothom a chor li responia
vetllant la porta del fossar.

Finá'l Rosari y'ls *Pare-nostres:*
los llums s'anaren apagant...
no mes la llantia de las Animas
tota la nit hi va cremar.

Y aprés sortirem de l'ermita
y'ns en tornarem cap al mas,
al toch de morts de la campana,
a l'ombra freda de las valls.

F. Bartrina

Castany

—Tu qu'ab tot tens tanta manya, *afánalhi* una castanya.

2 —Déumen cinch céntims, mest
—Cinch?...
—Sí, dona, aneu depre

Com cad'any

¡Com petava la llenya!
¡Quin fret feya a defora!

Era un día rúfol, d'aquells que, com en totas las cosas primerencas, sorprenen y preparan pera'ls molts d'altres que'n seguirán potser pitjors encara. En tot lo día las gotas de la pluja havían estat trucant als vidres de la finestra, pera aixoplugarshi tal vegada.

. . . .

¡Quin bó que donava la taula de ca'l Tomás, al vespre de Tots Sants! No n'hi faltava de maynada; totas las brancas de la familia s'acoplavan al vol d' aquella taula llarga y ben provehida ab vi del ranci, pá que Deu n'hi dó y aquell caliu de familia...

Tots los anys passava lo mateix, un formiguer de caparronets avispats, xerrotejavan com pardals a punt de saltar del niu.

...al natural

3 —Vaja té... Tres... quatre... y cinch.
—*Apa buenas!* ¡Ja las tinch!

4 —Pillo! Lladre!... vina aquí,
que te las vull fer pahí!

Cad'any n'hi havía un més.

L'avi, lo bon Tomás, vellet de vuytanta set anys, cóm hi gosava ab tant hermosa festa!

Tots volían ser los primers en tastar las castanyas, tots tenían prou dalit en tràure l'esclofolla, frisant y picant de peus quan alguna rebeca de pell agafada no volía obehir a sos ditets, que s'anavan enmascarant a mida que de dins lo sach tots volían trovar la més grossa, que l'havían d'entregar al avi.

Y tots volían haverne trovat una de grossa y corrían a oferirla al pobre vellet, que havía promés, en recompensa, besar al afortunat.... mes ho eran totas de grossas! y no tenía més remey que fer un afalach a tots, que ab las mans enlayre li deyan:—Jo la porto la més grossa!—jo la porto la més grossa!—y s'empenyían xisclant y allargassantse de

puntetas fins que l'avi las recullía totas, y passant sos aprimats dits per entre'ls fins cabells d'aquella remada, los amansía acaronantlos, y pujantsels als genolls se'ls refregava per la cara ¡pobre avi! com volent empeltar las flors de la primavera ab lo fret de la tardor; la vida y la mort, com si diguessim...

Y tots se'n despedían fins a un altre any, pera tornar a triar la castanya més grossa y tornarla a oferir a l'avi, que cad'any tenía menos forsas pera pujarlos en sos genolls...

MILHOMES.

La castanyada

¡Au! noy gran, barra la porta,
no deixeu fugi'ls tihons;
esgrifoya aqueixa lleny*,
noya, aboca'ls espigots;
¡Ay! demá, quina glassada!...
ja hem sembrat, que vinga'l fret.
¡Au, noys, au! la castanyada,
qu'es la festa del hivern.

D'ayre, d'ayre, aixís, mestressa,
¡que son grossas aquest any!
hi ha hagut bona cullita
y es diada de Tots-Sants.
Estigueu quiets, maynada,
deixeu escalfá'l padrí.
¡Au, noys, au! la castanyada,
qu'es la festa dels enfits.

Ets l'áliga, tu, mestressa,
per torrá'.. això va de bo;
¡quina fumella qu'aixecan!
¿no us retorna aqueixa olor?
Noya, bruchs; la flamarada
ha d'arribar fins al cel.
¡Au, noys, au! la castanyada,
qu'es la festa del hivern.

Ja petan, saltan y cruixen
com que fossin mals esprits;
¡au, au! giralas, reménelas
y abócalas tot seguit.
No tenim coca ensucrada,
mes tenim bon pa de mill.
¡Au, noys, au! la castanyada,
qu'es la festa dels enfits.

D'això si que'n dich castanyas.
Mestressa, per lo senyal;
maynada no us adormisseu;
mestressa... ben repicats.
Acabats tots tres rosaris
lo vi bo surt del seller,
y'l patró fa a la mestressa:
—Bon pa y bon vi... bon hivern!

MARTÍ GENÍS

L'avi

Al mig escás que'l sol d'hivern envía,
segut fora'l portal de la masía,
va un vell barbotejant:
—Que hi faig al mon, si ja per res ser-
[veixo.
Per doná un pas, Deu sab lo que patei-
[xo.
Després... casat el gran...—

De cop, son fill, tocantlo per darrera,
—Pare!— li diu ab cara riallera.
—Un noy!... Tot ha anat be!—
Y'l vell anantse alsant, ab veu conmosa
—Encara puch ser bo p' alguna cosa...
Aném... Jo'l bressaré.

E. GUANYABENS

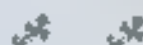
Aquí hi venim perque sí:
mentres hi som caminém
tan cegos, que no veyém
la Mort al cap del camí.
—¿Per qué'm vols? no vull vení.—
Y a sos peus fugint cridém:
—¡Llansa la dalla!— cayém
y la Mort diu: —Perque sí.

NARCÍS OLLER

La mort d'una mare

La perla

Lo dia dels morts

[illegible]

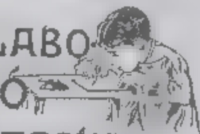
* * *

[illegible]

FRANCESCH [illegible]

[illegible]

Nit de morts

[illegible]

[illegible]

Lo vell captayre

Baixa per la carretera
un pobre vellet mitg mort de fret,
y a la espatlla hi porta una cuixinera
que hi deu guardar algun rossegonet.
Quan aquell vell era com nosaltres
no deuria volguer estudiar,
y quan va ser un home
no va pas sapiguer de trevallar.
Y ara té d'anar captant d'un poble al al-
[tre.
Amiguets estudiém tots ara forsa,
que com ell no tinguém d'aná á captar.

POMPEYO VIDAL (10 anys)

L'aucellet

—¿Per qué trist sospiras
aucellet aymat,
y als boscos no alegras
ab tos dolsos cants?
—Estich presoner
en aquesta gavia,
tan sols puch saltar
d'una canya a l'altra.

JOAN BALDIRIS (12 anys)

—Dónam un cigarro, Peret.
—Ja se't coneix qu'ets quinto; en aquest barri no hi ha estanchs.
—Millor, aixís no'm matarán altra vegada.

Ignoscencia

—¿Per qué, volguda mareta,
no m'estiman los amichs?
—Perque ta mare es pobreta,
es molt pobre!... y ells son richs...
—¿Si fos rich, mareta mía,
vindrian ab mi'ls companys?...
jo tant que'ls estimaria
y ells me donan desenganys!...
Si vaig al Col·legi, mare,
los noyets fugen de mi,
y fugen perque mon pare
me deixá pobre al morí.
—No'ls aymis, fillet del cor,
creume fill, deixa'ls companys,
tu'ls hi darias amor
y ells, fillet, sols desenganys.
—Si fos rich, mareta mía,
¿fora mes volgut de Deu?...
¿si fos rich no'm moriria
y estaria propet teu?...
—Nó, fill meu; pobres y richs
son del bon Deu estimats;
mateix vol a tos amichs
que a ne'ls pobres desgraciats.
La mort, fill, cerca a tothom,
com ells també morirás...
¡La mort!... lo mes just del mon.
Vida ab or no comprarás!...
—Donchs, aixís, mareta mía,
si morim pobres y richs!...
sols tú y la Verge María
serèu mos volguts amichs!...

J. CIVERA Y SORMANÍ

Agrahiment

PATUFET, bon PATUFET,
tú qu'ets tan aixeridet
mercés te dono formal,
puig ja estich mes alegret
de cinch mesos de malalt.

La medecina mes bona
has sigut tú y no es pas broma,
ja que ta moral lectura,
mes que d'una criatura,
n'es feta ab lo seny d'un home.

RAMON COLOMÉ Y POU (9 anys

¡Sembla ahir!

L'altre dia vaig comprarne
vaig comprarne un diariet,
que'm sembla molt que se'n deya
per bon nom En Patufet.
Vaig llegirlo y rellegirlo
y per cert me va admirar,
perque hi vaig llegí unas cosas
que molt me van agradar.
D'En Patufet si no m'erro
molt n'he sentit a parlar,
y fins, si mal no recordo,
un qüento me'n van contar.
En lo qüento me van dir
que un día un bou se'l menjá,
y que sa mare'l buscava,
lo buscava sens parar.
Hasta qu'al últim un día
al bou li va escapá un pet,
y sortí content y alegre
l'entremaliat Patufet.
Del qüento res més ne sé,
lo únich que vos puch di
es que'l diari de que us parlo
molt m'ha agradat sempre a mi.

Jaume Segalés (13 anys)

ENDEVINALLAS

AB PREMI

Una amiga molt simpática que no vol dir lo seu nom, m'ha fet present de un mocadoret, en lo quin hi ha brodat un nom de nena pera que'n fassi entrega a una de las mevas estimadas llegidoras.

Agrahint l'oferiment, y confessant que, com totas me son prou agradables y no sé a quina triar, he resolt ferne un premi, que'l donaré en aquesta forma:

Premi únich

Un mocadoret ab puntas ab un nom brodat, junt ab un bonich perfumador

A la nena que endevini lo nom qu'hi ha brodat.

Nota. Lo nom se comensa ab la lletra **R**.

Vos dono aquesta ventatja en vista de que ningú ha tingut l'acert d'apropars̃e a la solució, a pesar de las moltas cartas que he rebut.

Admeteré solucions fins lo dia 8 de Novembre, y publicaré lo nom de la premiada en lo número 46.

També vos recordo que aquest concurs es sols pera nenas.

CONDICIONS

Las mateixas del número 42.

Per falta d'espay lo Correu anirá en lo número que ve.

Avís als anunciants

Tots los senyors que tingan ganas d'afavorirnos ab sos anuncis pel **Calendari**, que's dongan pressa, puig son molts los que han demanat espay y tinch por que s'ho tindrán de fer a palletas. Con licions en la Administració, de set á vuyt y mitja del vespre.

Imp. La Renaixensa, Xuclá, 13, baixos. — Barcelona

Pels de casa nostra

Com té l'ánima tant bona
y'ls sentiments té tant grans,
als il-lustres Catalans
avuy du una humil corona.